

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 05-02-2025 r.

Znak sprawy: PSla.431.9.2024

Pani

Anna Korzekwa-Wojtal
Wójt Gminy Koszęcin

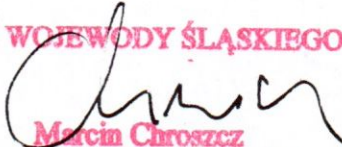

Dotyczy: przekazania wystąpienia pokontrolnego

Przekazuję Pani w załączeniu wystąpienie pokontrolne dotyczące kontroli przeprowadzonej w dniach od 14 do 25 października 2024 roku w Gminie Koszęcin przez pracowników Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, w zakresie oceny prawidłowości realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej polegających na ustalaniu prawa i wypłacaniu świadczeń rodzinnych na podstawie wniosków złożonych w okresie od 1 lipca 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Podstawa prawna:

- art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 224).

Z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Marcin Chroszcz
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej

Osoba do kontaktu:

Małgorzata Zimoch, tel. 32 20-77-844, zimochm@katowice.uw.gov.pl

Załączniki:

1. Wystąpienie pokontrolne

Do wiadomości:

1. Adresat,
2. Aa.

Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach
ul. Jagiellońska 25, 40-032 Katowice
www.katowice.uw.gov.pl

telefon: 32 256 38 57
e-mail: wojewoda@katowice.uw.gov.pl

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 5 lutego 2025 r.

Nr kontroli: PS Ia.431.9.2024

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

ŚLĄSKI URZĄD WOJEWÓDZKI
w KATOWICACH
ul. Jagiellońska 25
40-032 Katowice

I. Dane organizacyjne przeprowadzenia kontroli

Zakres kontroli:

Prawidłowość realizacji zadań ustawowo zleconych gminom wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w okresie od 1 lipca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.

Jednostka kontrolowana:

Gmina Koszęcin
Urząd Gminy Koszęcin
ul. Powstańców Śląskich 10,
42-286 Koszęcin

Jednostka organizacyjna gminy realizująca bezpośrednio zadanie:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie
ul. Jana III Sobieskiego 11a,
42-286 Koszęcin

Kierownik jednostki kontrolowanej:

Pani Anna Korzekwa-Wojtal – Wójt Gminy Koszęcin
Pani Bożena Klama – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie

Zespół kontrolerów i numery upoważnień:

- Małgorzata Zimoch – inspektor wojewódzki, kierujący zespołem kontrolerów, upoważnienie nr PSIa.0030.20.2024 z 8.10.2024 r.
- Edyta Smorąg – inspektor wojewódzki, upoważnienie nr PSIa.0030.21.2024 z 8.10.2024 r.

Podstawa prawna do przeprowadzenia kontroli:

- art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹,
- art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej².
- art. 20 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych³

Termin kontroli:

od 14 października 2024 r. do 25 października 2024 r.

II. Ocena ogólna zakresu skontrolowanej działalności

¹ T. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 190.

² T. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224.

³ T. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 390 ze zm.

Ocena ogólna:

Oceniam **pozytywnie**, pomimo stwierdzonych **nieprawidłowości** działania podejmowane w gminie Koszęcin, w tym w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Koszęcinie⁴, pod względem kryterium legalności i rzetelności w zakresie prawidłowości realizacji zadań ustawowo zleconych gminom wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Komórka wykonująca zadania z zakresu objętego kontrolą:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie

Uzasadnienie oceny ogólnej:

Powyższa ocena ogólna wynika z poniżej przedstawionych ocen częściowych.

W kontrolowanym okresie wystąpiły nieprawidłowości, które miały istotny wpływ na ocenę częściową i są wskazane w poniższym rozdziale przedmiotowego dokumentu. W szczególności dotyczyły:

- korygowania treści wprowadzonych we wniosek poprzez użycie korektora w 1 przypadku,
- przyjęcia zaświadczenia lekarskiego na nieobowiązującym druku w 1 przypadku,
- nieprawidłowego prowadzenia postępowań administracyjnych w zakresie zaniechania weryfikowania danych zawartych we wnioskach w systemie dziedzinowym EKSMON w 4 przypadkach,
- niedochowania obowiązku informowania stron o prawach wynikających z przepisów art. 10 i 79a *Kpa* w 9 przypadkach,
- przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowania dziecka bez podstawy prawnej w 1 przypadku,
- ustalania prawa do świadczenia w zaniżonej wysokości w 2 przypadkach,
- odliczania od dochodu nieprawidłowej wysokości składki odprowadzonej na ubezpieczenie społeczne w 1 przypadku,
- nieprawidłowego oznaczenia w decyzji organu administracji publicznej, który ją wydał we wszystkich decyzjach administracyjnych,
- uchylania prawa do świadczeń poprzez zmianę decyzji administracyjnej w 1 przypadku,
- braku weryfikacji oświadczeń złożonych przez wnioskodawcę we wniosku i wydanie decyzji administracyjnej nieadekwatnej do żądania wyrażonego we wniosku stron w 1 przypadku,
- błędów pisarskich w sporządzonej decyzji administracyjnej w 1 przypadku,
- zrealizowania wypłaty pierwszego należnego świadczenia przed skutecznym doręczeniem stronie decyzji administracyjnej w 6 przypadkach.

Jak również wystąpiły nieprawidłowości, które z uwagi na kryteria i próg istotności nie miały wpływu na oceny częściowe obszaru, a dotyczyły:

- pobrania dotacji w nienależnej wysokości w łącznej kwocie **386,00 zł** w zakresie wypłaty

⁴ Zwany dalej: Ośrodek/GOPS w Koszęcinie/Organ.

dotatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

III. Oceny częściowe skontrolowanej działalności w badanym obszarze ze wskazaniem ustaleń, na których zostały oparte

A. Obszar kontroli:

Umocowania prawne jednostki do realizowania kontrolowanego zadania.

Ocena częściowa danego obszaru:

Działania podejmowane przez jednostkę w przedmiotowym zakresie pod względem kryterium legalności i rzetelności oceniam **pozytywnie**.

Komórka wykonująca zadania z obszaru objętego kontrolą:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie

Ustalenia, stanowiące podstawę do oceny:

Kontrola miała na celu ocenę prawidłowości realizacji zadania zleconego z zakresu administracji rządowej polegającego na ustalaniu i wypłacie świadczeń rodzinnych, tj. zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, którego wykonanie zlecono gminie na mocy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Ww. zadanie w gminie Koszęcin realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie utworzony na mocy Uchwały nr 56/12/90 Gminnej Rady Narodowej w Koszęcinie z dnia 11 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia GOPS w Koszęcinie.

W kontrolowanym okresie w Ośrodku funkcjonowały następujące akty wewnętrzne regulujące jego działania w zakresie realizacji zadań związanych z ustawą o świadczeniach rodzinnych:

Statut:

- wprowadzony uchwałą nr 658/LX/2023 Rady Gminy Koszęcin z dnia 28 kwietnia 2023 r. w sprawie nadania Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie. W § 3 pkt 2) a) ww. Statutu wśród zadań Ośrodka wymieniono kontrolowane zadanie: „ustalanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych”

Regulamin Organizacyjny:

- wprowadzony Zarządzeniem nr 6/2017 z dnia 29 czerwca 2017 r. Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie. W § 6 pkt 3) ww. Regulaminu zawarto uregulowania dotyczące kontrolowanego zadania.

W okresie objętym kontrolą Kierownikiem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie od 1 maja 2022 r. jest Pani Bożena Klama. Ze względu na to, że w schemacie organizacyjnym Ośrodka nie ma stanowiska Zastępcy Kierownika, podczas nieobecności Kierownika Ośrodka spowodowanej jego urlopem lub chorobą, zastępstwo pełni Pani Martyna Trompeta posiadająca stosowne upoważnienie.

Do realizacji zadania z zakresu ustawy o świadczeniach rodzinnych wyznaczono Kierownika Ośrodka oraz trzech pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych: Panią Beatę Bambrynek, Panią Elżbietę Garbelę i Panią Annę Kocan. W kontrolowanym okresie Pani Anna Kocan przebywała na urlopie rodzicielskim oraz wypoczynkowym.

W zakresach czynności pracowników poza realizacją zadania zleconego objętego kontrolą są także następujące zadania:

1. Pani Beata Bambrynek (inspektor) - prowadzenie postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, sporządzanie list wypłat świadczeń rodzinnych i wychowawczych, prowadzenie postępowań związanych z wydawaniem zaświadczeń do programu „Czyste Powietrze”, prowadzenie postępowań w zakresie funduszu alimentacyjnego, przygotowywanie sprawozdań statystycznych, prowadzenie rejestrów świadczeń, sporządzanie sprawozdań miesięcznych, kwartalnych, półrocznych i rocznych z funduszu alimentacyjnego, prowadzenie spraw w zakresie jednorazowego świadczenia „Za życiem”, sporządzanie sprawozdań, planów finansowych, zapotrzebowań na środki finansowe i analiz wydatkowanych środków, obsługa systemów teleinformatycznych służących do wymiany informacji drogą elektroniczną w sprawie prowadzenia postępowań SEPI, prowadzenie postępowań egzekucyjnych wobec osób zobowiązanych do zwrotu świadczeń, udział w planowaniu budżetu i zapotrzebowaniach na środki finansowe, prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach dodatku osłonowego, węglowego, dla gospodarstw domowych, elektrycznego, gazowego, obsługa mieszkańców w zakresie realizowanych zadań, realizacja innych zadań i działań wynikających z przepisów prawa lub doraźnej potrzeby na polecenie Kierownika GOPS, wykonywanie czynności pełnomocnika Wójta Gminy Koszęcin do realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
2. Pani Anna Kocan (inspektor) - prowadzenie postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, sporządzanie list wypłat świadczeń rodzinnych i wychowawczych, prowadzenie postępowań związanych z wydawaniem zaświadczeń do programu „Czyste Powietrze”, prowadzenie postępowań w zakresie funduszu alimentacyjnego oraz dłużników alimentacyjnych, przygotowywanie sprawozdań statystycznych, prowadzenie rejestrów świadczeń, sporządzanie sprawozdań miesięcznych, kwartalnych, półrocznych i rocznych z funduszu alimentacyjnego, prowadzenie spraw w zakresie jednorazowego świadczenia „Za życiem”, sporządzanie sprawozdań, planów finansowych, zapotrzebowań na środki finansowe i analiz wydatkowanych środków, obsługa systemów teleinformatycznych służących do wymiany informacji drogą elektroniczną w sprawie prowadzenia postępowań SEPI, prowadzenie postępowań egzekucyjnych wobec osób zobowiązanych do zwrotu świadczeń, udział w planowaniu budżetu

i zapotrzebowaniach na środki finansowe, prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach dodatku osłonowego, obsługa mieszkańców w zakresie realizowanych zadań, realizacja innych zadań i działań wynikających z przepisów prawa lub doraźnej potrzeby na polecenie Kierownika GOPS;

3. Pani Elżbieta Garbela (starszy inspektor) - prowadzenie postępowań w sprawach świadczeń wychowawczych, sporządzanie list wypłat świadczeń rodzinnych i wychowawczych, prowadzenie postępowań związanych z wydawaniem zaświadczeń do programu „Czyste Powietrze”, prowadzenie postępowań w zakresie funduszu alimentacyjnego, przygotowywanie sprawozdań statystycznych, prowadzenie rejestrów świadczeń, sporządzanie sprawozdań miesięcznych, kwartalnych, półrocznych i rocznych z funduszu alimentacyjnego, prowadzenie spraw w zakresie jednorazowego świadczenia „Za życiem”, sporządzanie sprawozdań, planów finansowych, zapotrzebowań na środki finansowe i analiz wydatkowanych środków, obsługa systemów teleinformatycznych służących do wymiany informacji drogą elektroniczną w sprawie prowadzenia postępowań SEPI, obsługa systemu teleinformatycznego PŁATNIK w zakresie składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz społeczne beneficjentów GOPS, archiwizacja danych systemów informatycznych, prowadzenie postępowań egzekucyjnych wobec osób zobowiązanych do zwrotu świadczeń, udział w planowaniu budżetu i zapotrzebowaniach na środki finansowe, obsługa mieszkańców w zakresie realizowanych zadań, prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach dodatku osłonowego, węglowego, dla gospodarstw domowych, elektrycznego, gazowego, realizacja innych zadań i działań wynikających z przepisów prawa lub doraźnej potrzeby na polecenie Kierownika GOPS;

Z informacji⁵ uzyskanej od Kierownika GOPS wynika, że w wydanie jednego rozstrzygnięcia w sprawie wniosku o świadczenia rodzinne zaangażowane były trzy osoby – pracownik kancelarii, pracownik Działu Świadczeń Rodzinnych oraz Kierownik GOPS.

Na podstawie dyspozycji zawartej w art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁶, Wójt Gminy Koszęcin wydał upoważnienia w następującym zakresie:

- Pani Bożena Klama – Kierownik GOPS w Koszęcinie została upoważniona od 1 maja 2022 r. – Zarządzeniem nr OR.0050.105.2022 Wójta Gminy Koszęcin z 2.05.2022 r. między innymi do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych,
- Pani Martyna Trompeta – pracownik socjalny GOPS w Koszęcinie została upoważniona od 1.01.2024 r. – Zarządzeniem nr OR.0050.249.2023 Wójta Gminy Koszęcin z 18.12.2023 r. między innymi do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu świadczeń rodzinnych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych,

⁵ Pismo nr GOPS-DFK.0810.1.2024 z 25.10.2024 r.

⁶ t.j. Dz.U. z 2023 poz. 390 ze zm., zwana dalej ustawą materialną.

- Pani Beata Bambynek – inspektor GOPS w Koszęcinie została upoważniona od 17.03.2016 r. – Zarządzeniem nr 27/2016 Wójta Gminy Koszęcin z 17.03.2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem prawa wydawania w tych sprawach decyzji,
- Pani Elżbieta Garbela – starszy inspektor GOPS w Koszęcinie została upoważniona od 17.03.2016 r. – Zarządzeniem nr 27/2016 Wójta Gminy Koszęcin z 17.03.2016 r. do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem prawa wydawania w tych sprawach decyzji,
- Pani Anna Kocan – inspektor GOPS w Koszęcinie została upoważniona od 16.08.2018 r. – Zarządzeniem nr 113/2018 Wójta Gminy Koszęcin z 16.08.2018 r. między innymi do prowadzenia postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, z wyłączeniem prawa wydawania w tych sprawach decyzji.

Umocowania prawne Kierownika oraz pracowników realizujących kontrolowane zadanie są prawidłowe, zgodne z wymogami i obowiązującymi przepisami prawa.

W okresie objętym kontrolą nie wpłynęła żadna skarga dotycząca funkcjonowania jednostki w zakresie realizacji zadania objętego kontrolą.

W okresie objętym kontrolą wpłynęły 4 odwołania od decyzji administracyjnych wydanych przez Wójta Gminy Koszęcin do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Częstochowie. Rozstrzygnięcia Organu II instancji zostały wydane po okresie objętym kontrolą.

Do realizacji ww. zadań nie zatrudniano osób na podstawie umów cywilno-prawnych.

W kontrolowanym okresie pracownicy nie uczestniczyli w szkoleniach z zakresu świadczeń rodzinnych. W ww. zakresie pracownicy odbyli ostatnie szkolenia w II połowie 2020 roku.

Do obsługi świadczeń rodzinnych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie korzysta z programu firmy ZETO w Katowicach Spółka z o.o. na podstawie corocznie zawieranych umów licencyjnych. W kontrolowanym okresie obowiązywała umowa nr 185/2022/S z 30.12.2022 r. zawarta na okres: od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. oraz umowa nr 275/2023/S z 6.12.2023 r. zawarta na okres: od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r., które dotyczyły serwisu technicznego systemu „Świadczenia rodzinne – FAMILIA” stanowiącego system dziedzinyowy wykorzystywany do realizacji kontrolowanego zadania.

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego obszaru kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

Nie dotyczy

B. Obszar kontroli:

Postępowanie administracyjne, wydawanie decyzji i terminowość załatwiania spraw.

Ocena cząstkowa danego obszaru:

Działania podejmowane przez jednostkę w przedmiotowym zakresie pod względem kryterium legalności i rzetelności oceniam **pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.**

W kontrolowanym okresie wystąpiły nieprawidłowości, które miały istotny wpływ na ocenę cząstkową i są wskazane w poniższym rozdziale przedmiotowego dokumentu. W szczególności dotyczyły:

- korygowania treści wprowadzonych we wniosku poprzez użycie korektora w 1 przypadku,
- przyjęcia zaświadczenia lekarskiego na nieobowiązującym druku w 1 przypadku,
- nieprawidłowego prowadzenia postępowań administracyjnych w zakresie zaniechania weryfikowania danych zawartych we wnioskach w systemie dziedzinowym EKSMON w 4 przypadkach,
- niedochowania obowiązku informowania stron o prawach wynikających z przepisów art. 10 i 79a *Kpa* w 9 przypadkach,
- przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowania dziecka bez podstawy prawnej w 1 przypadku,
- ustalania prawa do świadczenia w zaniżonej wysokości w 2 przypadkach,
- odliczania od dochodu nieprawidłowej wysokości składki odprowadzonej na ubezpieczenie społeczne w 1 przypadku,
- nieprawidłowego oznaczenia w decyzji organu administracji publicznej, który ją wydał we wszystkich decyzjach administracyjnych,
- uchylania prawa do świadczeń poprzez zmianę decyzji administracyjnej w 1 przypadku,
- braku weryfikacji oświadczeń złożonych przez wnioskodawcę we wniosku i wydanie decyzji administracyjnej nieadekwatnej do żądania wyrażonego we wniosku stron w 1 przypadku,
- błędów pisarskich w sporządzonej decyzji administracyjnej w 1 przypadku.

Komórka wykonująca zadania z obszaru objętego kontrolą:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie

Ustalenia, stanowiące podstawę do oceny:

W okresie od 1 lipca 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. do Organu właściwego wpłynęło 160⁷ wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, z tego:

- 116 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego,

⁷ Dane pochodzą z analizy przedkontrolnej przekazanej przez GOPS w Koszęcinie w dniach: 24.01.2024 r., 24.09.2024 r., 30.09.2024 r.

- 32 wnioski o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego,
- 7 wniosków o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego,
- 5 wniosków o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

W kontrolowanym okresie nie wpłynął do Organu właściwego żaden wniosek o ustalenie prawa do świadczenia rodzicielskiego i specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Do kontroli przyjęto 37,5 % tj. 60 wniosków spośród 160 złożonych wniosków w badanym okresie, w tym:

1. 14,29 % wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego (w pełnej wysokości) – 10 z 70 wniosków,
2. 50 % wniosków, na podstawie których przyznano prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego w pomniejszonej wysokości w ramach mechanizmu *złotówka za złotówkę* – 4 z 8 wniosków,
3. 38,46 % wniosków, na podstawie których odmówiono prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego – 5 z 13 wniosków,
4. 55,56 % wniosków, na podstawie których odmówiono w części prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego – 5 z 9 wniosków,
5. 25 % wniosków o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego – 8 z 32 wniosków,
6. 100 % wniosków o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego – 7 wniosków,
7. 100 % wniosków o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka – 5 wniosków,
8. 100 % wniosków, w przypadku których zastosowano przepisy art. 23a ustawy o świadczeniach rodzinnych (dot. koordynacji) – 16 wniosków.

W dniu rozpoczęcia kontroli Organ właściwy przedstawił wylosowane akta spraw. W wyniku analizy dokumentacji kontrolujący ustalili, że Organ w wykazie unikatowych wniosków o świadczenia rodzinne wykazał wniosek numer GOPS-ŚR.520.143.2023 dot. koordynacji świadczeń, który nie był objęty kontrolą, natomiast pominął wniosek nr GOPS-ŚR.520.141.2023, który figurował w wylosowanych wnioskach. Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 18.10.2024 r. wynika, że: „*sprawa dot. koordynacji świadczeń rodzinnych o numerze GOPS-ŚR.520.141.2023 dotyczyła okresu zasiłkowego 2021/2022 i została omyłkowo wpisana w danych przedstawionych w analizie przedkontrolnej. Kontroli podlegał okres zasiłkowy 2023/2024, więc przekazano do kontroli wniosek o numerze GOPS-ŚR.520.143.2023.*”

Wobec powyższego do kontroli przyjęto właściwy wniosek o numerze GOPS-ŚR.520.143.2023.

W dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych w jednostce, GOPS przedłożył kontrolującym akta spraw wylosowanych do kontroli. W wyniku analizy przedłożonej dokumentacji kontrolujący stwierdzili, że Organ nie przedstawił do kontroli wniosku nr GOPS-ŚR.520.141.2023

dot. koordynacji świadczeń, który figurował w wykazie unikatowych wniosków o świadczenia rodzinne wykazanych w ramach analizy przedkontrolnej, natomiast przedstawił wniosek nr GOPS-ŚR.520.143.2023, który nie figurował w wykazie unikatowych wniosków.

Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 18.10.2024 r. wynika, że: „sprawa dot. koordynacji świadczeń rodzinnych o numerze GOPS-ŚR.520.141.2023 dotyczyła okresu zasiłkowego 2021/2022 i została omyłkowo wpisana w danych przedstawionych w analizie przedkontrolnej. Kontroli podlegał okres zasiłkowy 2023/2024, więc przekazano do kontroli wniosek o numerze GOPS-ŚR.520.143.2023.”

Wobec powyższego do kontroli przyjęto właściwy wniosek o numerze GOPS-ŚR.520.143.2023.

W ramach 44⁸ prowadzonych postępowań administracyjnych Organ właściwy na podstawie wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych wydał 41 decyzji, w tym:

1. 25 decyzji administracyjnych przyznających prawo do świadczeń rodzinnych:

- 10 decyzji administracyjnych przyznających prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatku do zasiłku rodzinnego,
- 4 decyzje administracyjne przyznające prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatku do zasiłku rodzinnego w pomniejszonej wysokości tj. w ramach tzw. mechanizmu złotówka za złotówkę,
- 8 decyzji administracyjnych przyznających prawo do świadczeń opiekuńczych:
 - a) 7 decyzji administracyjnych przyznających prawo do zasiłku pielęgnacyjnego, z czego:
 - 2 na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1) ustawy materialnej, tj. niepełnosprawnemu dziecku,
 - 5 na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 2) ustawy materialnej, tj. osobie niepełnosprawnej w wieku powyższej 16. roku życia, która legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - b) 1 decyzji administracyjnej przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1) ustawy materialnej, tj. matce lub ojcu,
- 3 decyzje administracyjne przyznające prawo do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

2. 13 decyzji administracyjnych odmawiających prawa do świadczeń rodzinnych, w tym:

- 5 decyzji administracyjnych odmawiających w części prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego,
- 4 decyzji administracyjnych odmawiających prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego,
- 4 decyzji administracyjnych odmawiających prawa do świadczenia pielęgnacyjnego.

3. 2 decyzje administracyjne zmieniające uprzednio przyznane prawo do świadczeń rodzinnych:

- 1 decyzja administracyjna zmieniająca uprzednio przyznane prawo zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego,

⁸ Dotyczy wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych wykazanych w pkt 1-7.

- 1 decyzja administracyjna zmieniająca uprzednio przyznane prawo zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego w pomniejszonej wysokości tj. w ramach tzw. mechanizmu złotówka za złotówkę.
- 4. 1 decyzja administracyjna umarzająca postępowanie administracyjne w sprawie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

W ramach 16⁹ wniosków, które Organ właściwy przekazał do Wojewody Śląskiego, w 15 przypadkach Wojewoda odmówił stronie prawa do świadczeń rodzinnych, natomiast w 1 przypadku postępowanie do dnia zakończenia kontroli nie zostało rozstrzygnięte.

Do Organu właściwego nie wpłynął żaden wniosek o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych przekazany wg właściwości miejscowej z innej gminy oraz nie wpłynęła żadna decyzja administracyjna przekazana do dalszej realizacji.

Organ nie przekazał do rozpatrzenia żadnego wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych wg właściwości miejscowej do innej gminy oraz żadnej decyzji administracyjnej do dalszej realizacji.

Objęte kontrolą postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych wszczynane były na podstawie wniosków złożonych w GOPS w Koszęcinie, sporządzonych zgodnie z wymogami ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. *o świadczeniach rodzinnych* oraz rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. *w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych*¹⁰.

Wnioski te były rozpatrywane zgodnie z właściwością miejscową oraz składane przez osoby do tego uprawnione, z wyłączeniem przypadków opisanych w dalszej części ustaleń pokontrolnych.

Postępowanie administracyjne dotyczące ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych rozpoczyna się w dniu doręczenia żądania do Organu właściwego¹¹ w postaci wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka. Przy ustalaniu prawa do świadczeń rodzinnych Organ właściwy oparł się na dokumentach załączonych do wniosków przez wnioskodawców lub pozyskanych samodzielnie przez Ośrodek.

⁹ Postępowania w sprawie ustalenia prawa do zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych wykazane w pkt 8.

¹⁰ t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1340 – zwane dalej rozporządzeniem do ustawy o świadczeniach rodzinnych (aktualne).

¹¹ organ właściwy – oznacza to wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenie rodzinne lub otrzymującej świadczenie rodzinne; realizacja świadczeń rodzinnych może być także przekazana do jednostki organizacyjnej gminy np. do ośrodka pomocy społecznej.

Wysokość przyznanych świadczeń rodzinnych była prawidłowa, zgodna z wysokością określoną w ustawie o świadczeniach rodzinnych, z wyłączeniem przypadków opisanych w dalszej części ustaleń pokontrolnych.

Decyzje administracyjne przyznające prawo do świadczeń rodzinnych zawierały prawidłowo ustalone okresy, na które przysługiwały, zgodne z przepisami określonymi w ustawie o świadczeniach rodzinnych.

W ramach dokonanej weryfikacji 44 postępowań administracyjnych pod względem ich prawidłowego prowadzenia i wydanych w ich ramach decyzji administracyjnych pod względem spełniania wymogów ustawy materialnej oraz poszczególnych elementów decyzji administracyjnych (art. 107 *Kpa*) stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Nieprawidłowości dotyczące ustalania prawa do świadczeń rodzinnych w odniesieniu do złożonych wniosków:

W postępowaniu administracyjnym nr GOPS-ŚR.520.148.2023 Organ właściwy nie dochował rzetelności podczas przyjmowania wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, albowiem przyjął ww. wniosek, na którym dokonano zmiany za pomocą korektora uprzednio wpisanych danych bez zaparafowania zmiany przez osobę dokonującą skreślenia lub poprawienia oraz niewprowadzono daty dokonania korekt.

Powyższe jest niezgodnie z techniką dokonywania skreśleń i poprawek, błędów i omyłek.

Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 18.10.2024 r. wynika, że: „*Wniosek do postępowania nr GOPS-ŚR.520.148.2023 wpłynął w takiej formie do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Z uwagi na fakt, iż rozstrzygnięcie w tej sprawie było negatywne. Wnioskodawca nie był wzywany do złożenia parafki w związku z dokonanymi skreśleniami.*”

Wykryte błędy lub popełnione w dokumentacji akt sprawy mogą być poprawiane poprzez skreślenie błędnej treści z utrzymaniem czytelności skreślonych wyrażen, a następnie wpisanie poprawnej treści i daty poprawki oraz złożenie podpisu osoby do tego uprawnionej. Taki sposób korekty jest właściwy i oznacza, że nie można stosować korektora i dokonywać przeróbek czy wymazywać błędów. Stosowne wytyczne odczytać można z przepisów art. 71 *Kpa*, który stanowi, że: „*Skreśleń i poprawek w protokole należy tak dokonywać, aby wyrazy skreślone i poprawione były czytelne. Skreślenia i poprawki powinny być stwierdzone w protokole przed jego podpisaniem.*” oraz z przepisów art. 25 § 1 pkt 1) ustawy o rachunkowości¹²: „*Stwierdzone błędy w zapisach poprawia się przez skreślenie dotychczasowej treści i wpisanie nowej, z zachowaniem czytelności błędnego zapisu, oraz podpisanie poprawki i umieszczenie daty (...).*”.

Przyczyna: niezastosowanie norm prawnych.

¹²W ślad za art. 71 *Kpa*, art. 25 ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości, t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.120 ze zm.

W postępowaniu administracyjnym nr GOPS-ŚR.522.45.2023 w sprawie o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka Organ właściwy przyjął do akt sprawy zaświadczenie lekarskie, potwierdzające pozostawanie kobiety pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, wystawione na nieobowiązującym druku tj. niezgodnym z *Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 14.09.2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia się dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką (Dz. U. z 2021 r. poz 199)*.

Przyczyna: brak należytej staranności przy kompletowaniu akt sprawy oraz należytego nadzoru nad prowadzonym postępowaniem administracyjnym.

Nieprawidłowości dotyczące prowadzenia postępowań w sprawie ustalania prawa do świadczeń rodzinnych:

W 4¹³ postępowaniach administracyjnych o ustalenie prawa do świadczeń opiekuńczych Organ właściwy nieprawidłowo przeprowadził postępowania w celu ustalenia prawa do świadczeń dokonując weryfikacji sytuacji zdrowotnej niepełnosprawnego członka rodziny w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitorowania i Orzekania o Niepełnosprawności (EKSMON) po dniu wydania decyzji administracyjnej, opierając się wyłącznie na dołączonym do wniosku orzeczeniu o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Powyższe narusza kardynalną zasadę prawa administracyjnego wyrażoną w art. 7 i 77 Kpa.

Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 18.10.2024 r. wynika, że: „(...) organ nie dokonał weryfikacji bazy EKSMOON, ponieważ Strona składając wniosek o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego przedłożyła oryginał orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, którego została wykonana kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem przez urzędnika, wystarczająca do rozpatrzenia wniosku. W dniu (...) dokonano pobrania i wydruku z bazy EKSMOON, zgodnie z załącznikiem nr 1 do projektu wystąpienia pokontrolnego, dołączonym do zawiadomienia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 07.10.2024 r., w którym to akta sprawy objęte kontrolom miały być uzupełnione o wydruki z poszczególnych baz.”

W tym miejscu podkreślić należy, że zgodnie z przepisami art. 220 Kpa organ administracji publicznej nie może żądać zaświadczenia ani oświadczenia na potwierdzenie faktów lub stanu prawnego, jeżeli znane są one organowi z urzędu, możliwe są do ustalenia przez Organ na podstawie posiadanych ewidencji, rejestrów lub innych danych, rejestrów publicznych posiadanych przez inne podmioty publiczne, wymiany informacji z innym podmiotem publicznym. Tym samym dopiero w sytuacji braku możliwości samodzielnego uzyskania lub zweryfikowania informacji z przyczyn nieleżących po stronie Organu może on zobowiązać wnioskodawcę do ich dostarczenia lub opierać się na będących w jego posiadaniu kopiach orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

¹³Postępowania administracyjne nr: GOPS-ŚR.5210.136.2023, GOPS-ŚR.5210.119.2023, GOPS-ŚR.5210.112.2023, GOPS-ŚR.5211.27.2023.

Przyczyna: niezastosowanie normy prawnej i błąd pracownika prowadzącego postępowanie administracyjne.

Skutek: ryzyko wydania nieprawidłowego rozstrzygnięcia.

Organ właściwy przed wydaniem ⁹¹⁴ decyzji administracyjnych przyznających prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego w pomniejszonej wysokości, tj. z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” i decyzji odmawiających w części prawa do ww. świadczeń nie dochował wynikającego z art. 10 i 79a Kpa obowiązku zawiadomienia wnioskodawcy o możliwości zapewnienia stronom czynnego udziału w każdym stadium postępowania oraz umożliwienia wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji w sprawie.

Art. 10 i 79a Kpa określa obowiązek organów administracji publicznej do umożliwiania stronom postępowania udziału w sprawie oraz wypowiadania się co do zebranych materiałów przed wydaniem decyzji. Opisywany przepis wprowadza analogiczne uprawnienie dla stron postępowania do podejmowania działań służących ochronie ich interesom oraz do zgłaszania przed wydaniem decyzji nowych dowodów w celu wydania korzystnej dla strony decyzji.

Powyższa zasada wiąże się z art. 81 Kpa, który stanowi, że cyt.: „*okoliczność faktyczna może być uznana za udowodnioną, jeżeli strona miała możność wypowiedzenia się co do przeprowadzonych dowodów, chyba że zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 10 zasada czynnego udziału stron w postępowaniu § 2.*”

Przyczyna: niezastosowanie normy prawnej.

Skutek: ryzyko utraty zaufania do rozstrzygnięć organu administracji publicznej, ryzyko wydania niewłaściwego rozstrzygnięcia.

W postępowaniu administracyjnym nr GOPS-ŚR.520.49.2023 Organ właściwy bezprawnie przyznał stronie dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka. Wnioskodawczyni będąca osobą zamężną, we wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego w składzie rodziny wskazała: małżonka, ich wspólne dzieci oraz dziecko własne. Tym samym oświadczyła, że nie wychowuje samotnie dzieci i jednocześnie wniosła żądanie ustalenia prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka na dziecko własne, którego ojciec jest nieznan.

Z przedłożonego do sprawy aktu urodzenia 2407011/00/AU/2013/779268 z 22 lutego 2013 r. wynika, że mąż wnioskodawczyni nadał nazwisko własne dziecku będącemu dzieckiem wnioskodawczyni.

Zgodnie z art. 3 pkt 17a ustawy materialnej, cyt.: „osobie samotnie wychowującej dziecko - oznacza to pannę, kawalera, wdowę, wdowca, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem”.

¹⁴ Decyzje nr: GOPS.357.2023.SR, GOPS.451.2023.SR, GOPS.468.2023.SR, GOPS.479.2023.SR, GOPS.564.2023.SR, GOPS.587.2023.SR, GOPS.593.2023.SR, GOPS.609.2023.SR, GOPS.589.2023.SR.

Zawarta w słowniku ustawowym definicja osoby samotnie wychowującej dziecko określa, że osobą samotnie wychowującą dziecko nie jest osoba zamężna.

Zatem należy stwierdzić, iż wnioskodawczyni jako osoba zamężna nie spełniała przesłanek do przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 18.10.2024 r. wynika, że: „został przyznany wnioskodawcy dodatek z tytułu samotnego wychowania na podstawie art. 11a pkt 2 ustawy o świadczeniach rodzinnych. Art. 3 pkt 17a ustawy o świadczeniach rodzinnych wskazuje definicje osoby samotnie wychowującej dziecko - oznacza to pannę, kawalera, wdowę, wdowca, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem. W związku z tym bez znaczenia jest okoliczność, iż jeden z rodziców ubiegających się o dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka pozostaje w nowym związku, z którego również posiada inne dzieci, które wychowują wspólnie. W takim układzie rodzic może być uznawany wobec jednego dziecka za rodzica samotnie wychowującego, a wobec dziecka wychowywanego wspólnie z biologicznym rodzicem za osobę wychowującą dziecko w rodzinie. Dziecko wychowujące się w rodzinie rekonstruowanej nie traci statusu osoby wychowywanej przez samotnego rodzica. W poprzednich okresach zasiłkowych organ odmówił Stornie dodatku z tytułu samotnego wychowania dziecka, wnioskodawca złożył odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Częstochowie, które przyznało dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka uznając, iż organ I instancji dokonał nieprawidłowej interpretacji definicji osoby samotnie wychowującej dziecko, a przez to pozbawił odwołującą należnego jej świadczenia. Stan faktyczny rodziny z poprzedniego okresu zasiłkowego nie zmienił się. Odpis zupełny aktu urodzenia dziecka z dnia 01.08.2023 r. wskazuje, że ojciec dziecka, na które wnioskowano o dodatek z tytułu samotnego wychowywania, jest nieznany.“

Powyższa nieprawidłowość miała wpływ na prawo do przyznanych świadczeń.

Przyczyna: niezastosowanie normy prawnej.

Skutek: funkcjonowanie w obrocie prawnym decyzji administracyjnej obarczonej wadą kwalifikowaną – w części dotyczącej przyznania dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Terminowość prowadzenia postępowań administracyjnych i wydawania decyzji w sprawie świadczeń rodzinnych:

Analiza terminowości rozpatrywania wniosków w sprawie przyznania świadczeń rodzinnych wykazała, że wszystkie postępowania administracyjne zakończone decyzjami administracyjnymi zostały zakończone w prawidłowym terminie określonym w art. 26 ustawy materialnej lub art. 35 Kpa.

Przypadki nieprawidłowego ustalania dochodu rodziny:

W 2 postępowaniach administracyjnych Organ właściwy ustalił nieprawidłową łączną kwotę zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących wnioskodawcy z zastosowaniem art. 5 ust. 3-3b ustawy materialnej, w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę”, tj. w pomniejszonej wysokości, albowiem przyjął za dochód członków rodziny wnioskodawcy iloczyn liczby członków rodziny wnioskodawcy i miesięcznego dochodu rodzin w przeliczeniu na osobę w rodzinie, który stanowi iloraz liczby członków rodziny wnioskodawcy i miesięcznego dochodu członków rodziny wnioskodawcy:

- a) W postępowaniu administracyjnym nr GOPS-ŚR.520.82.2023 organ ustalił kwotę przekroczenia kryterium dochodowego, wynoszącego dla członków rodziny wnioskodawcy (2.022,00 zł) w wysokości 29,01 zł, przy dochodzie członków rodziny wnioskodawców wynoszącym 2.051,00 zł. Zgodnie z mechanizmem wskazanym w art. 5 ust. 3a ustawy materialnej kwota przekroczenia pomiędzy wysokością dochodu członków rodziny wnioskodawcy, a iloczynem kryterium dochodowego na członka rodziny i liczby członków rodziny wnioskodawcy, wynosi 29,00 zł. Tym samym, ustalając kwotę przysługujących stronie należnych zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, w oparciu o mechanizm „złotówka za złotówkę”, zaniżono ją o 0,01 zł.
- b) W postępowaniu GOPS-ŚR.520.97.2023, organ ustalił kwotę przekroczenia kryterium dochodowego, wynoszącego dla członków rodziny wnioskodawcy (4.044,00 zł) w wysokości 432,36 zł, przy dochodzie członków rodziny wnioskodawców wynoszącym 4.476,33 zł. Zgodnie z mechanizmem wskazanym w art. 5 ust. 3a ustawy materialnej kwota przekroczenia pomiędzy wysokością dochodu członków rodziny wnioskodawcy, a iloczynem kryterium dochodowego na członka rodziny i liczby członków rodziny wnioskodawcy, wynosi 432,33 zł. Tym samym, ustalając kwotę przysługujących stronie należnych zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, w oparciu o mechanizm „złotówka za złotówkę”, zaniżono ją o 0,03 zł.

Przyczyna: błąd organu prowadzącego postępowania administracyjne.

Skutek: przyznanie świadczenia w zaniżonej wysokości.

W postępowaniu administracyjnym nr GOPS-ŚR.520.146.2023 Organ właściwy nieprawidłowo ustalił dochód rodziny wnioskodawcy zawyżając jego wysokość o kwotę 79,35 zł miesięcznie. Organ właściwy ustalił dochód członków rodziny wnioskodawcy na kwotę 3.496,95 zł miesięcznie, podczas gdy kontrolujący ustalili wysokość tego dochodu na 3.417,62 zł miesięcznie. Nieprawidłowość wynika z odliczenia od dochodu członka rodziny kwoty odprowadzonej składki na ubezpieczenie społeczne w wysokości 4.000,00 zł, zamiast kwoty 4.952,16 zł.

Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 24.10.2024 r. wynika, że: *” mylnie obliczono dochód rodziny pomniejszając dochód małżonka wnioskodawcy o kwotę składek społecznych 4000,00 zł (...) prawidłowa kwota odliczenia powinna wynosić 4952,16 zł (...)”*.

Powyższa nieprawidłowość miała wpływ na wysokość przyznanego prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami ustalonego z zastosowaniem art. 5 ust. 3-3b ustawy materialnej,

w ramach tzw. mechanizmu „złotówka za złotówkę”, tj. w pomniejszonej wysokości. Organ właściwy przyznał stronie prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami w łącznej wysokości 290,38 zł miesięcznie, podczas gdy należna stronie wysokość świadczeń powinna wynosić 369,71 zł miesięcznie.

Przyczyna: błąd pracownika prowadzącego postępowanie administracyjne.

Skutek: wypłacenie stronie zaniżonej kwoty należnych świadczeń

Nieprawidłowości dotyczące wydawanych decyzji administracyjnych:

W kontrolowanym okresie wszystkie decyzje administracyjne dot. świadczeń rodzinnych wydawane były przez Kierownika GOPS na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin. Zawierały one elementy wymienione w art. 107 § 1 *Kpa*, za wyjątkiem właściwego oznaczenia organu administracji publicznej. W części nagłówkowej decyzji wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie, zamiast Wójta Gminy Koszęcin.

Zgodnie z art. 20 ust.1 ustawy materialnej, Organ właściwy realizuje zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej. Wobec tego Organem właściwym do wydawania decyzji administracyjnych w tych sprawach jest Wójt Gminy Koszęcin.

Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 18.10.2024 r. wynika, że: „W decyzjach administracyjnych w nagłówku mylnie wpisano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie jako jednostkę realizującą zadania zlecone przez Wójta Gminy Koszęcin. Jednakże w podstawie prawnej decyzji widniał zapis na podstawie „upoważnienia Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie zgodnie z zarządzeniem nr OR.0050.105.2022 z dnia 02.05.2022 r. (...)”. Od dnia 14.10.2024 r. na skutek zasygnalizowania nieprawidłowości przez inspektorów wojewódzkich przeprowadzających kontrolę dokonano zmian w decyzjach, wprowadzając nagłówek o treści „Wójt Gminy Koszęcin”, oznaczającego organ zlecający zadanie.”

Przyczyna: interpretacja normy prawnej.

Skutek: wprowadzenie w błąd adresata decyzji administracyjnej.

Decyzją administracyjną nr GOPS.524.2023.SR z 23 października 2023 r. Organ właściwy nieprawidłowo dokonał uchylenia prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka, albowiem dokonał tego poprzez zmianę decyzji przyznającej prawo do uchylonego świadczenia.

Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 18.10.2024 r. wynika, że: „Pierwotna decyzja przyznająca z dnia 04.09.2023 r. nr GOPS.432.2023.SR obejmowała swoim okresem dwa prawa do: zasiłku rodzinnego oraz dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka, która stała się ostateczna. Po uprawomocnieniu decyzji, wnioskodawca zgłosił zmiany mające wpływ na przyznanie dodatku z tytułu samotnego wychowania dziecka. Zmiana pierwszorazowej decyzji była podyktowana tym, iż strona miała przyznany zasiłek rodzinny, który

nadal przysługiwał, a uchylenie obejmowało jedynie dodatek z tytułu samotnego wychowania dziecka”.

Uchylenie prawa do świadczeń następuje w drodze uchylenia decyzji administracyjnej, którą te prawa przyznano, nie zaś poprzez zmianę tej decyzji administracyjnej. Zmiana prawa dotyczy wciąż posiadanego na przyszłość prawa do świadczeń, ale w zmienionej formie wynikającej z nowego stanu faktycznego lub prawnego.

Przyczyna: interpretacja normy prawnej.

Skutek: wprowadzenie w błąd adresata decyzji administracyjnej.

W postępowaniu administracyjnym nr GOPS-ŚR.520.58.2023 Organ właściwy niezweryfikował danych zawartych we wniosku i przyznał dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego. Strona we wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego nie wniosła żądania o ustalenie prawa do dodatku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego (części I pkt 3.6). W powyższej sprawie strona spełniała warunki do w/w dodatku, co wynika z oświadczenia wnioskodawcy złożonego w części I pkt 2 wniosku.

Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 22.10.2024 r. wynika, że: „organ przyznał dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego na podstawie oświadczenia wnioskodawcy w wniosku o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego w cz. I pkt. 2 w którym oświadczył, że dziecko będzie uczęszczać do szkoły podstawowej w roku szkolnym 2024/2025, w związku z tym zgodnie z art. 14 ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenie to przysługiwało.”

Przyczyna: błąd pracownika prowadzącego postępowanie.

W uzasadnieniu decyzji administracyjnej nr GOPS-ŚR.522.46.2023 z 13.12.2023 r. Organ właściwy omyłkowo wskazał datę terminu wypłaty świadczenia: 21.11.2023 r. zamiast prawidłowej daty: 21.12.2023 r. Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 23.10.2024 r. wynika, że: „(...) mylnie wypisano datę terminu wypłaty 21.11.2023 r. zamiast 21.12.2023 r. Faktycznie przyznane świadczenie zostało wypłacone 21.12.2023 r.”

Przyczyna: brak należytego nadzoru nad sporządzaniem decyzji administracyjnych.

Skutek: wprowadzenie w błąd adresata decyzji administracyjnej.

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego obszaru kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

- Pani Anna Korzekwa-Wojtal – Wójt Gminy Koszęcin
- Pani Bożena Klama – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie
- Pani Elżbieta Garbela – starszy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie
- Pani Beata Bambrynek – inspektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie

C. Obszar kontroli:

Prawidłowość i terminowość wypłacania świadczenia rodzinnego.

Ocena częściowa danego obszaru:

Działania podejmowane przez Wójta Gminy Koszęcin w kontrolowanym zakresie, pod względem kryterium legalności i rzetelności oceniam **pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.**

W kontrolowanym okresie wystąpiły nieprawidłowości, które miały istotny wpływ na ocenę częściową i które są wskazane w poniższym rozdziale przedmiotowego dokumentu. W szczególności dotyczyły:

- zrealizowania wypłaty pierwszego należnego świadczenia przed skutecznym doręczeniem stronie decyzji administracyjnej w 6 przypadkach,

Jak również wystąpiły nieprawidłowości, które z uwagi na kryteria i próg istotności nie miały wpływu na oceny częściowe obszaru, a dotyczyły:

- pobrania dotacji w nienależnej wysokości w łącznej kwocie **386,00 zł** w zakresie wypłaty dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Komórka wykonująca zadania z obszaru objętego kontrolą:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszęcinie

Ustalenia stanowiące podstawę do oceny:

W celu skontrolowania realizacji wypłat¹⁵, przyznanych stronom świadczeń rodzinnych, przyjęto metodę polegającą na zweryfikowaniu w oparciu o 35 decyzji administracyjnych przyznających prawo do świadczeń, a także wyciągów bankowych terminowości i wysokości pierwszej, drugiej i ostatniej wypłaty należnych stronom świadczeń, w objętym kontrolą okresie.

W przypadku 6¹⁶ decyzji administracyjnych Organ właściwy dokonał wypłaty świadczenia przed skutecznym doręczeniem stronie decyzji administracyjnej. Powyższe stanowi naruszenie art. 110 § 1 *Kpa*, który stanowi, że: „*Organ administracji publicznej, który wydał decyzję, jest nią związany od chwili jej doręczenia lub ogłoszenia, o ile kodeks nie stanowi inaczej*”.

Zgodnie z cytowanym powyżej art. 110 § 1 *Kpa* wydający decyzję administracyjną Organ administracji publicznej, jest nią związany od chwili ogłoszenia lub doręczenia. Wskazana w powołanym przepisie norma prawna zobowiązuje Organ do realizacji decyzji zgodnie z jej treścią. Norma ta stanowi również podstawę dla adresata decyzji do żądania od Organu wydającego decyzję do podejmowania działań wskazanych w tej decyzji.

¹⁵ Załącznik nr 4 - Tabela nr 4 wysokość wypłaconych świadczeń.

¹⁶ Decyzje administracyjne nr: GOPS.617.2023.ŚR z 18.12.2023 r., GOPS.631.2023.ŚR z 20.12.2023 r., GOPS.591.2023.ŚR z 27.11.2023 r., GOPS.614.2023.ŚR z 13.12.2023 r., GOPS.589.2023.ŚR z 24.11.2023 r., GOPS.587.2023.ŚR z 24.11.2023 r.

Z wyjaśnień złożonych przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie działającego z upoważnienia Wójta Gminy Koszęcin z 18.10.2024 r. wynika, że: „Z uwagi na fakt, iż moment wydania decyzji to chwila jej podpisania, a nie data nadania na pocztę, czy też data doręczenia stronie organ związany jest z decyzją od chwili jej podpisania, a nie doręczenia stronie. W związku z powyższym powołując się również na art. 32 ust. 1d decyzje przyznające świadczenia rodzinne oraz decyzje w sprawie zmiany wysokości świadczeń rodzinnych na korzyść strony są natychmiast wykonalne świadczenie (...) wypłacono dnia (...)”.

Przyczyna: naruszenie normy prawnej.

W pozostałych 29 przypadkach wypłata pierwszego należnego stronie świadczenia następowała po skutecznym doręczeniu stronie decyzji administracyjnej oraz niezwłocznie po otrzymaniu przekazanej do realizacji przez inny Organ decyzji przyznającej prawo do świadczeń.

Na podstawie skontrolowanych wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz w oparciu o załącznik nr 3 (tabela nr 3) do projektu wystąpienia pokontrolnego ustalono, że Organ właściwy wypłacił przyznane świadczenia osobom do tego uprawnionym, we wskazanej przez nich formie, tj. na rachunek bankowy wskazany przez wnioskodawcę we wniosku.

W okresie objętym kontrolą nienależnie pobrano dotację w łącznej wysokości 386,00 zł:

na wypłatę świadczeń rodzinnych w łącznej kwocie **386,00 zł**. Powyższe dotyczy 1¹⁷ przypadku na 35 skontrolowanych postępowań w ramach, których GOPS w Koszęcinie realizował wypłatę, nieprawidłowo ustalonego prawa do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Wypłata świadczenia rodzinnego w przyznanych kwotach stanowiła dotację nienależnie pobraną w rozumieniu art. 169 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

W postępowaniu nr GOPS-ŚR.520.49.2023 w miesiącach od listopada 2023 r. do grudnia 2023r. wypłacono z decyzji nr GOPS.358.2023.ŚR¹⁸ ustalającej prawo do zasiłku rodzinnego oraz dodatku do zasiłku rodzinnego nienależnie pobrany dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka w łącznej wysokości **386,00 zł**,

Przyczyna: interpretacja przepisów oraz wydanie decyzji administracyjnej obciążonej wadą kwalifikowaną.

Skutek: konieczność zwrotu nienależnie pobranej dotacji wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych.

Terminowości przekazywania spraw do Wojewody Śląskiego

W okresie objętym kontrolą 16 wniosków o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego podlegało przekazaniu według właściwości rzeczowej Wojewodzie

¹⁷ Nieprawidłowości opisane w obszarze B niniejszego projektu wystąpienia pokontrolnego.

¹⁸ jw.

Śląskiemu celem ustalenia czy w ww. przypadkach mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Wnioski zostały poddany ocenie. W wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że ww. wnioski przesłano Wojewodzie Śląskiemu terminowo.

Poza powyższym opisem skontrolowanych obszarów działalności kontrolowanej jednostki, kontrolujący dokonali oceny organizacji i efektów pracy Działu Świadczeń Rodzinnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie. W oparciu o swoje doświadczenie zawodowe uwzględniając przygotowanie i przebieg kontroli, przygotowanie pracowników i merytoryczną realizację zadania zleconego z zakresu administracji rządowej należy stwierdzić, że w tym obszarze realizacja zadania zasługuje na ocenę **pozytywną** wynikającą z rzetelnego przygotowania kontroli, rozumienia tematu kontroli, a także właściwego i pełnego przekazywania dokumentów i wyjaśnień w trakcie prowadzenia kontroli poza jednostką.

Osoby odpowiedzialne za wykonywanie zadań z danego obszaru kontroli w przypadku stwierdzonych nieprawidłowości:

- Pani Anna Korzekwa-Wojtal – Wójt Gminy Koszęcin
- Pani Bożena Klama – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koszęcinie

IV. Zalecenia pokontrolne lub wnioski

Zalecenia pokontrolne:

1. Dokonać zwrotu na rachunek budżetu państwa w terminie 15 dni od otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego nienależnie pobranej dotacji w łącznej wysokości **386,00 zł**, w związku z wydaniem decyzji administracyjnej ustalającej prawo zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, naliczonymi od dnia podpisania przez kierownika jednostki kontrolującej niniejszego wystąpienia pokontrolnego.
2. Wszelkie zmiany i uzupełnienia dokonywane we wnioskach bezwzględnie opatrywać datą i podpisem osoby dokonującej korekty.
3. Zwiększyć nadzór nad rzetelnością prowadzonych postępowań administracyjnych z wniosku o ustalenie prawa do jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka w zakresie kompletowania załączników w ramach obowiązujących druków.
4. Bezwzględnie w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych o ustalenie prawa do świadczeń opiekuńczych, przed wydaniem decyzji administracyjnej, weryfikować w bazie danych (EKSMOON) sytuację zdrowotną niepełnosprawnych członków rodziny celem potwierdzenia spełniania kryteriów określonych w przepisach materialnych.
5. Przed wydaniem decyzji przyznającej prawo do wnioskowanego świadczenia, nie uwzględniającej w całości żądania strony, każdorazowo zapewniać stronie czynny udział w postępowaniu oraz możliwość wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Ponadto dochować wskazanego w piśmie terminu na dokonanie ww. czynności.

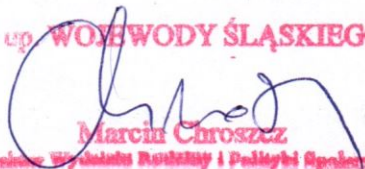
6. Prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka ustalać, osobie samotnie wychowującej dziecko w rozumieniu art. 3 pkt 17a ustawy materialnej.
7. Zwiększyć nadzór nad procedurą ustalania dochodów członków rodziny wnioskodawcy w szczególności w zakresie:
 - ustalanie wysokości dochodu rodziny stanowiącego sumę dochodów członków rodziny celem ustalenia prawidłowej kwoty przekroczenia kryterium dochodowego,
 - odliczania od dochodu rodziny prawidłowej kwoty składki na ubezpieczenia społeczne.
8. Zwiększyć nadzór nad wydawaniem decyzji administracyjnych, w zakresie uchylania prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków do zasiłku rodzinnego poprzez uchylanie decyzji administracyjnej przyznającej świadczenie.
9. Weryfikować oświadczenia zawarte we wniosku i wydawać decyzję administracyjną zgodnie z żądaniem wyrażonym we wniosku przez wnioskodawcę.
10. Zwiększyć nadzór nad rzetelnością sporządzanych decyzji administracyjnych w celu zminimalizowania ryzyka wystąpienia błędów pisarskich tzw. oczywistych omyłek.
11. Wypłacać stronom świadczenia po uprzednim skutecznym doręczeniu im decyzji administracyjnych przyznających prawo do świadczeń.

Odstępuje się od wydania zaleceń w zakresie:

1. Zmiany decyzji administracyjnej wydanej na podstawie przepisów art. 5 ust. 3-3d ustawy o świadczeniach rodzinnych ze względu na koszty podjęcia działań naprawczych przewyższające w znacznym stopniu należność przysługującą stronom lub zwrot dotacji dysponentowi części budżetowej.
2. Wskazania w decyzjach administracyjnych Wójta Gminy Koszęcin jako Organu administracji publicznej, ponieważ ww. nieprawidłowość została usunięta w trakcie trwania kontroli.

V. Pouczenie

Oczekuję przedstawienia przez Panią Wójt Gminy Koszęcin w terminie **30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o wykonaniu zaleceń lub sposobie wykorzystania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

Marcin Chroszcz
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej

PSIa.431.9.2024

6205595 2025-02-05 03 POLECONA ZPO

Urząd Gminy Koszęcin
ul. Powstańców Śląskich 10
42-286 Koszęcin (wieś) PL

3837929